EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA (EU) 2023/326,

annettu 18 päivänä lokakuuta 2022,

joka sisältää huomautukset, jotka ovat erottamaton osa päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan raja- ja merivartioviraston (Frontex) talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2020

EUROOPAN PARLAMENTTI, joka

— ottaa huomioon päätöksensä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan raja- ja merivartioviraston talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2020,

— ottaa huomioon OLAFin raportin, joka valmistui 15. helmikuuta 2022 ja joka annettiin heinäkuussa 2022 kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan ja talousarvion valvontavaliokunnan jäsenten saataville,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 100 artiklan ja liitteen V,

— ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan lausunnon,

— ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan toisen mietinnön (A9-0235/2022),

A. ottaa huomioon, että Euroopan oikeusasiamies on tehnyt asioissa OI/5/2020/MHZ ja OI/4/2021/MHZ joukon tutkimuksia siitä, miten Euroopan raja- ja merivartiovirasto noudattaa perusoikeusvelvoitteitaan ja huolehtii vastuuvelvollisuudesta laajennettujen vastuualueidensa osalta, ja esittänyt virastolle joukon suosituksia;

1. panee merkille, että viraston pääjohtaja ja hänen entinen kabinettipäällikkönsä erosivat tehtävistään 28. huhtikuuta 2022 sen jälkeen, kun OLAFin raportti oli julkistettu ja lukuisissa raporteissa ja journalistien tekemissä tutkimuksissa oli tuotu esiin erityisesti ihmisoikeuksien kunnioittamiseen liittyviä ongelmia; pitää valitettavana, ettei heitä vastaan ole käynnistetty kurinpitomenettelyjä OLAFin asiasta antamista suosituksista huolimatta; pitää myönteisenä, että hallintoneuvosto nimitti väliaikaisen pääjohtajan 1. heinäkuuta 2022; panee merkille 21. kesäkuuta 2022 julkaistun viraston uuden pääjohtajan avointa virkaa koskevan ilmoituksen; kehottaa viraston hallintoneuvostoa nimittämään pääjohtajan mahdollisimman pian; pyytää hallintoneuvostoa ennen tämän palvelukseenottomenettelyn eteenpäin viemistä sitoutumaan avoimuuden ja vastuuvelvollisuuden lisäämiseen parlamenttia kohtaan ja vahvistamaan tämän sitoumuksen kirjallisesti; painottaa, että uuden pääjohtajan olisi sitouduttava varmistamaan perusoikeuksien täysimääräinen kunnioittaminen viraston kaikessa toiminnassa ja hänellä olisi oltava hyvät hallinnolliset ja johtamistaidot; kehottaa hallintoneuvostoa ja komissiota olemaan aktiivisesti vuorovaikutuksessa parlamentin kanssa parlamentin valtaoikeudet huomioon ottaen; muistuttaa, että tähän hallintoneuvoston sitoutumiseen avoimuuteen ja vastuuvelvollisuuteen olisi kuuluttava virastoa koskevien OLAFin loppuraporttien mahdollisimman laaja julkinen saatavuus asianmukaisessa muodossa julkista käyttöä varten sekä kaikkien parlamentin ja erityisesti sen Frontexin valvontatyöryhmän antamien suositusten täysimääräinen täytäntöönpano;

2. panee tyytyväisenä merkille talousarvion valvontavaliokunnalle 27. kesäkuuta 2022 lähetetyn muistion, jossa käsitellään Frontexin johdon siirtymäkaudella toteuttamia toimia ja tiedotetaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle toimenpiteistä, joita viraston väliaikainen johto on toteuttanut ennen uuden pääjohtajan nimittämistä; kehottaa väliaikaista johtoa ja pääjohtajaksi nimitettävää henkilöä tiedottamaan edelleen ennakoivasti vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle siitä, kuinka virasto vastaa sen huomautuksiin ja suosituksiin;

3. panee merkille sitoutumisen siihen, että väliaikaisen pääjohtajan johdolla laaditaan muistiossa esitettyjä korjaavia toimia koskeva toimintasuunnitelma; on tyytyväinen siihen, että väliaikainen pääjohtaja on myöntänyt viraston nykyiset ongelmat, ja arvostaa hänen sitoutumistaan sen varmistamiseen, että virasto panee toimeksiantonsa täysimääräisesti täytäntöön ja kunnioittaa toiminnassaan täysimääräisesti oikeusvaltioperiaatetta, ja panee tyytyväisenä merkille myönteisen muutoksen, joka liittyy perusoikeuksien kunnioittamiseen sekä viraston organisaatiokulttuurin muutokseen, mukaan lukien sen varmistaminen, että ihmiset eivät pelkää ilmoittaa mahdollisista

väärinkäytöksistä ja että niiden johdosta toteutetaan asianmukaisia jatkotoimia, vuoropuhelun järjestäminen henkilöstön jäsenten kanssa, toimivallan jakamiseen kannustaminen ja luottamuksellisten suhteiden kehittäminen muihin toimielimiin ja suureen yleisöön; panee tyytyväisenä merkille myös hänen sitoutumisensa avoimuuteen; edellyttää, että mainittujen asioiden myöntäminen ja annetut sitoumukset otetaan huomioon parlamentille toimitettavassa toimintasuunnitelmassa ja sen täytäntöönpanoa koskevissa säännöllisissä katsauksissa; katsoo, että toimintasuunnitelman täytäntöönpanon edistyminen on tärkeä edellytys virastoa koskevassa vastuuvapausmenettelyssä;

4. kehottaa viraston toimeenpanevaa johtoa jatkamaan viraston toimeksiannon täytäntöönpanoa; muistuttaa, että selkeys, avoimuus, avoin vuoropuhelu, sisäinen ja ulkoinen viestintä, vastuiden ja tehtävien jakaminen sekä tiukkojen eettisten normien noudattaminen ja perusoikeuksien kunnioittaminen ovat olennaisen tärkeitä viraston organisaatiokulttuurin muuttamiseksi, hyvän hallinnon varmistamiseksi ja viraston toiminnan parantamiseksi, jotta sen toimeksianto voidaan panna täysimääräisesti täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1896 ([1]) mukaisesti; muistuttaa, että kyseessä on yhteinen ponnistus, joka edellyttää viraston toimeenpanevan johdon, sen hallintoneuvoston ja komission vilpitöntä yhteistyötä; toistaa tässä yhteydessä komissiolle esittämänsä kehotuksen antaa selkeitä suuntaviivoja viraston toimeksiannon tulkintaa ja täytäntöönpanoa varten, erityisesti rajavalvontanäkökohtien osalta; muistuttaa, että parlamentti on tukena tässä prosessissa; palauttaa mieliin talousarvion valvontavaliokunnan kokouksessa 13. heinäkuuta 2022 esitetyt huomautukset, joiden mukaan viraston uudesta toimeksiannosta johtuva nopea kasvu on aiheuttanut vaikeuksia, jotka jälkikäteen tarkasteltuna aliarvioitiin, mikä on johtanut viivästyksiin etenkin palvelukseenotossa; panee merkille, että nykyisen korjauskertoimen vuoksi virastoon on hyvin vaikeaa saada pätevää ja moninaista henkilöstöä, ja kehottaa tarkistamaan korjauskerrointa ottaen huomioon todelliset elinkustannukset, jotta maantieteellistä tasapainoa voidaan parantaa virastossa;

5. korostaa, että viraston rooli on ollut entistä suurempi Venäjän hyökättyä Ukrainaan; pitää tässä yhteydessä myönteisenä Euroopan raja- ja merivartioviraston Moldovan tasavallassa toteuttamia operatiivisia toimia koskevan Euroopan unionin ja Moldovan tasavallan välisen sopimuksen ([2]) allekirjoittamista ja Moldovalle annettua apua muuttovirtojen hallinnassa;

Talousarvio- ja varainhallinto

6. palauttaa mieliin tilintarkastustuomioistuimen huomautuksen 18 000 000 euron alustavan talousarviositoumuksen siirtämisestä seuraavalle varainhoitovuodelle sellaisen vuonna 2021 tapahtuvaksi suunnitellun henkilöstön kentälle lähettämisen valmistelua varten, jota koskeva oikeudellinen sitoumus puuttui; panee merkille viraston toteuttamat korjaavat toimenpiteet, joissa keskitytään selkiyttämään sääntelykehystä, ottamaan viraston varainhoitoyksikkö paremmin mukaan ja kouluttamaan henkilöstöä, mutta toteaa, ettei kyseistä määrää ole kuitenkaan vapautettu unionin talousarvioon; katsoo, että alustava talousarviositoumus olisi pitänyt peruuttaa seuraavalle varainhoitovuodelle siirtämisen sijaan; kehottaa tilintarkastustuomioistuinta arvioimaan viraston päätöstä olla peruuttamatta sitoumusta;

7. toteaa jälleen olevansa huolissaan siitä, että viraston pääjohtaja käytti varainhoitoasetuksen vastaisesti yksityiskonetta 4. maaliskuuta 2020, mikä maksoi virastolle 8 500 euroa;

Vuoden 2019 vastuuvapausmenettelyssä vahvistetut edellytykset

8. panee merkille viraston ilmoituksen sille vuoden 2019 vastuuvapausmenettelyssä asetettujen seitsemän edellytyksen täyttämisestä; pitää kuitenkin valitettavana, että viraston raportoidaan täyttäneen vain viisi seitsemästä edellytyksestä; pitää valitettavana, ettei eräitä edellytyksiä ole vieläkään täytetty kokonaan;

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1896, annettu 13 päivänä marraskuuta 2019, eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta sekä asetusten (EU) N:o 1052/2013 ja (EU) 2016/1624 kumoamisesta (EUVL L 295, 14.11.2019, s. 1).

([2]) EUVL L 91, 18.3.2022, s. 4.

9. pitää valitettavana, että yksi vielä täyttämättömistä edellytyksistä on 40 perusoikeusvalvojan palvelukseenotto, sillä 1. kesäkuuta 2022 palveluksessa oli 31 perusoikeusvalvojaa ja kolmen muun oli määrä aloittaa tehtävässään 1. syyskuuta 2022; korostaa, että asetuksen (EU) 2019/1896 110 artiklan 6 kohdan mukaan virastolla oli velvollisuus ottaa palvelukseen vähintään 40 perusoikeusvalvojaa viimeistään 5. joulukuuta 2020; tähdentää, että Frontexin valvontatyöryhmä on todennut, että viraston edellinen pääjohtaja viivytti tarpeettomasti perusoikeusvalvojien palvelukseenottoa, mutta virasto selittää, että viivästys johtui unionin toimielinten pitkistä palvelukseenottomenettelyistä; panee merkille viraston viimeaikaisen edistymisen palvelukseenotossa ja suhtautuu myönteisesti perusoikeusvalvojien määrän kasvattamiseen 40:stä 46:een; korostaa, että asetuksessa (EU) 2019/1896 vahvistetaan puitteet perusoikeusvalvojien määrän lisäämiselle edelleen viraston laajentuessa ja että perusoikeusvalvojien alustava määrä (40) on vähimmäis-, ei enimmäismäärä; toistaa virastolle esittämänsä pyynnöt, että vastaisuudessa kaikki perusoikeusvalvojat otetaan palvelukseen ja nimitetään AD-ura-alueelle; toteaa viraston olevan sitoutunut ottamaan puuttuvat perusoikeusvalvojat palvelukseen mahdollisimman pian; panee merkille, että perusoikeusvastaava on ilmaissut olevansa tyytyväinen tähän menettelyyn;

10. pitää valitettavana, ettei virasto ole arvioinut toimintaansa Kreikassa, vaikka jäsenvaltioiden toimielinten, Euroopan neuvoston ja Yhdistyneiden kansakuntien raportit osoittavat, että virasto toteutti yhteisiä rajavalvontaoperaatioita alueilla, joilla tapahtui samaan aikaan perusoikeusloukkauksia; pitää valitettavana, että vaikka vastuuvapauden myöntävä viranomainen käsitteli tätä asiaa ensimmäisessä virastoa koskevassa vuoden 2020 vastuuvapausmietinnössään, virasto ei ole toimittanut mitään konkreettista tietoa siitä, mitä jatkotoimia se aikoo toteuttaa asiassa; korostaa tämän asian kiireellisyyttä, kun otetaan huomioon tapahtumien kulku Kreikassa; kehottaa virastoa suorittamaan perusteellisen arvioinnin mahdollisimman pian ja pitämään vastuuvapauden myöntävän viranomaisen ajan tasalla;

11. pitää valitettavana, ettei virasto ole vielä tarkistanut vakavista vaaratilanteista annettavia ilmoituksia koskevaa vakiotoimintamenettelyä; panee merkille, että tämä oli alun perin suunniteltu vuoden 2022 toiselle neljännekselle mutta viraston mukaan sitä on lykätty Ukrainan sodan vuoksi vuoden 2022 kolmannelle neljännekselle;

12. pitää valitettavana, että toinen vielä täyttämättä oleva edellytys on virastolle osoitettu kehotus keskeyttää sen tukeen liittyvät toimet Unkarissa ja toimia näin asetuksen (EU) 2019/1896 46 artiklan ja Unkaria vastaan käynnistettyjä rikkomusmenettelyjä koskevien Euroopan unionin tuomioistuimen päätelmien mukaisesti; panee merkille viraston perustelun, että tukeen liittyvien toimien keskeyttämisen sijaan se toteuttaa lisää varmistustoimenpiteitä saadakseen Unkarin viranomaisilta vahvistuksen, että perusoikeuksia on kunnioitettu, ja seuraa tätä tiiviisti; toteaa, että tätä väitettä tukee komission talousarvion valvontavaliokunnan kokouksessa 13. heinäkuuta 2022 esittämä väite, jonka mukaan viraston läsnäolo Unkarissa antaa virastolle mahdollisuuden seurata ja valvoa Unkarin viranomaisten mahdollisia pakolaisiin tai turvapaikanhakijoihin kohdistuvia perusoikeusloukkauksia rajalla; korostaa, ettei viraston läsnäolon pitäisi rajoittua seurantatoimiin, ja tähdentää, että sen on pidättäydyttävä osallistumasta sellaisiin kansallisen lainsäädännön säännösten soveltamisalaan kuuluviin toimiin, jotka Euroopan unionin tuomioistuin on katsonut unionin oikeuden vastaisiksi, kunnes kaikki tällaiset säännökset ovat yhdenmukaisia unionin säännöstön kanssa; panee merkille, että viraston perusoikeusvastaava painottaa, että viraston jatkuva tuki Unkarissa voi johtaa siihen, että virasto on osallisena palauttamiskiellon periaatteen rikkomisessa, ja suosittelee, että virasto keskeyttää tukeen liittyvät toimensa Unkarissa ja ottaa käyttöön uusia varmistustoimenpiteitä, jos se kuitenkin edelleen seuraa näitä operaatioita, etenkin kun otetaan huomioon Unkarin yleinen oikeusvaltiotilanne; toistaa tässä yhteydessä virastolle esittämänsä kehotuksen keskeyttää kaiken muun toimintansa Unkarissa; panee kuitenkin merkille viraston edistymisen sen hyväksyttyä 46 artiklaa koskevat yksityiskohtaiset vakiomenettelyt pääjohtajan päätöksellä tammikuussa 2022; korostaa, että on tärkeää panna kyseiset menettelyt täytäntöön noudattaen tiukimpia perusoikeuksien kunnioittamista koskevia normeja;

13. toteaa näin ollen, että virasto on täyttänyt tyydyttävällä tavalla useimmat vastuuvapauden myöntävän viranomaisen asettamista edellytyksistä mutta kaikkien edellytysten täysimääräistä täyttämistä ei ole vielä saavutettu ja tärkeitä edellytyksiä on täyttämättä; kehottaa virastoa toimimaan ripeästi ja noudattamaan jäljellä olevia edellytyksiä; korostaa, että näiden edellytysten täyttäminen on vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle ratkaiseva tekijä, jotta se voi myöntää vastuuvapauden varainhoitovuodelta 2020;

14. muistuttaa jälleen kerran, että viraston viime vuosina merkittävästi lisääntyneen toimivallan ja kasvaneen talousarvion myötä on vastaavasti lisättävä vastuuvelvollisuutta ja avoimuutta; korostaa, että vastuuvapauden myöntäminen viraston talousarvion toteuttamisesta edellyttää tällaista vastuuvelvollisuutta ja avoimuutta ja erityisesti viraston sitoutumista unionin oikeuden noudattamiseen;

Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) raportti

15. panee merkille, että OLAF ja viraston hallintoneuvosto ovat laatineet anonymisoidun version viraston toimintaa koskevasta OLAFin loppuraportista; panee merkille, että kyseinen anonymisoitu versio on annettu vain talousarvion valvontavaliokunnan ja kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan jäsenten saataville; palauttaa mieliin, että vastuuvapauden myöntävä viranomainen piti mahdollisuutta tutustua kyseiseen raporttiin välttämättömänä, jotta se voi tehdä täysin tietoon perustuvan päätöksen vastuuvapauden myöntämisestä vuodelta 2020; pitää valitettavana, että kesti kauan, ennen kuin mahdollisuus tutustua raporttiin annettiin, ja että se haittaisi parlamentin valvontaoikeutta; huomauttaa lisäksi, että OLAFin raporttiin sisältyvät havainnot ovat yleisen edun piiriin kuuluva asia; panee merkille, että tähän mennessä on selvitetty, että OLAF on raportin omistaja ja että kaikki keskeneräiset toimet raportin päätelmien johdosta on saatettu päätökseen;

16. panee merkille, että loppuraportin havainnot esiteltiin osittain talousarvion valvontavaliokunnan kokouksessa 28. helmikuuta 2022 ja sen perusteella nostettiin esille vakavia huolia, jotka vahvistetaan loppuraportissa; on erittäin huolestunut tutkimuksen tuloksista ja OLAFin virastossa havaitsemien vakavien väärinkäytösten ja muiden sääntöjenvastaisuuksien laajuudesta sekä tasosta, jolla niihin on syyllistytty; on tässä yhteydessä äärettömän tyrmistynyt asiaan liittyvien henkilöiden käytöksestä ja toimista, joita esitetyissä havainnoissa kuvailtiin, sekä puutteellisesta vastuuvelvollisuudesta; panee viraston hallintoneuvoston puheenjohtajan talousarvion valvontavaliokunnan kokouksessa 13. heinäkuuta 2022 antamista lausunnoista merkille, että OLAFin loppuraportin päätelmien johdosta on toteutettu toimia; katsoo tältä osin, että olisi ryhdyttävä vakaviin korjaaviin toimiin ja että OLAFin havaitsemien ongelmien ratkaiseminen vie aikaa ja vaatii vahvaa sitoutumista erityisesti odotetulta uudelta pääjohtajalta; kehottaa jälleen virastoa esittämään yksityiskohtaisen etenemissuunnitelman siitä, miten se aikoo ratkaista jäljellä olevat huolenaiheet, sekä selkeän ja yksityiskohtaisen aikataulun näille toimille; palauttaa mieliin, että OLAF vahvisti uudelleen talousarvion valvontavaliokunnan kokouksessa 13. heinäkuuta 2022, että loppuraporttiin ei sisälly rahoitusvaikutuksia eikä viitteitä moitteettoman varainhoidon rikkomisesta; muistuttaa, että tutkimuksessa keskityttiin väitteisiin ylemmän johdon väärinkäytöksistä ja menettelyjen noudattamatta jättämisestä; korostaa kuitenkin, että päätelmät, jotka esitetään OLAFin loppuraportissa tutkimuksesta, joka koski viraston toimintaa entisen toimeenpanevan johdon aikana, ovat erittäin vakavia ja merkityksellisiä vuoden 2020 vastuuvapauden kannalta; muistuttaa, että vuonna 2022 on määrä esittää vielä kaksi uutta virastoon liittyvää OLAFin loppuraporttia; pyytää, että kun nämä loppuraportit on saatu valmiiksi, mahdollisuus tutustua niihin myönnetään välittömästi parlamentin jäsenille sekä viraston koko johtohenkilöstölle, jonka on tarpeen tutustua raportteihin, jotta varmistetaan viraston talousarvion asianmukainen toteutus tulevaisuudessa;

Muutos virastossa

17. panee merkille väliaikaisen pääjohtajan aikaansaaman myönteisen muutoksen johtamistyylissä ja on siihen tyytyväinen; toteaa, että väliaikainen pääjohtaja on sitoutunut muuttamaan viraston organisaatiokulttuuria ja edistämään tiimeihin perustuvaa lähestymistapaa ja kuuntelevaa ja osallistavaa johtamista, jossa ihmiset eivät pelkää ilmoittaa mahdollisista väärinkäytöksistä, ja että hänellä on tähän hallintoneuvoston ja perusoikeusvastaavan täysi tuki; pitää erityisen myönteisenä väliaikaisen pääjohtajan sitoutumista avoimuuteen ja odottaa päättäväisiä toimia näiden sitoumusten täyttämiseksi; pitää myönteisenä hallintoneuvoston uuden puheenjohtajan myönteistä roolia ja perusoikeusvastaavan merkittävää panosta, sillä tämä on parantanut ja tehostanut yhteistyötä viestintää virastossa; panee myös merkille hallintoneuvoston puheenjohtajan ja komission muuttoliike- ja sisäasioiden pääosaston varapääjohtajan huomautukset, joiden mukaan raportissa tuodaan esiin asiaan liittyvien henkilöiden toiminnan puutteita mutta rakenteellisia ongelmia ei ole; muistuttaa, että OLAFin tutkimus rajoittui yksittäisten henkilöiden väärinkäytöksiin ja menettelyjen noudattamatta jättämiseen, ja korostaa, että vastuuvapauden myöntävän viranomaisen on tehtävä perusteellisempi analyysi voidakseen arvioida havaittujen toiminnan puutteiden tarkkaa luonnetta, jotta voidaan varmistaa, ettei rakenteellisia ongelmia ole;

a) korostaa ensinnäkin, että keskinäistä valvontaa on analysoitava tarkkaan, sillä yksittäisten henkilöiden toiminnan puutteiden annettiin jatkua liian kauan;

b) korostaa toiseksi, että aiemman johdon lisäksi virastolle aiheuttaa haasteita myös tiedotusvälineiden uutisointi OLAFin havainnoista, joiden mukaan jäsenvaltiot painostavat viraston rannikkovartiostoa ja salaavat pakkokäännytysoperaatioita;

c) on huolissaan useiden henkilöstön jäsenten ilmaisemista aikeista erota viraston palveluksesta organisaatiokulttuurin ja yleisen työympäristön vuoksi ja edellyttää väliaikaisen pääjohtajan toimivan välittömästi näiden ongelmien ratkaisemiseksi;

d) on huolestunut myös tavasta, jolla virasto soveltaa edelleen asetuksen (EU) 2019/1896 46 artiklaa, mikä käy ilmi väliaikaisen pääjohtajan päätöksestä lisätä läsnäoloa Egeanmerellä, vaikka tiedotusvälineet uutisoivat OLAFin havainnoista, joissa viitataan jatkuviin perusoikeusloukkauksiin tällä alueella;

18. toteaa, että kaikki viraston ongelmat ovat perua aiemmilta ajoilta ja että viraston nykyisen ja tulevan johdon on löydettävä tapa käsitellä näitä kysymyksiä, jotta virastoa voidaan auttaa siirtymään eteenpäin; painottaa, että jos viraston nykyinen johto myöntää tämän ja pyrkii ratkaisemaan ongelmat, virastolla on vastuuvapauden myöntävän viranomaisen täysi tuki; korostaa, että sekä komission että viraston hallintoneuvoston tehtävänä olisi oltava puuttua kaikkiin haasteisiin, jotta voidaan aloittaa puhtaalta pöydältä ja välttää se, että virasto ei edelleenkään kunnioita perusoikeuksia; kehottaa siksi komissiota ja viraston hallintoneuvostoa tekemään perusteellisen analyysin kaikista näistä asioista ja raportoimaan niistä vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle; korostaa, että edellä mainitut näkökohdat otetaan vakavasti huomioon tulevissa vastuuvapausmenettelyissä;

19. kehottaa myöntämään viraston toimeenpanevalle johdolle, myös väliaikaiselle pääjohtajalle, varapääjohtajille ja perusoikeusvastaavalle, mahdollisuuden tutustua OLAFin loppuraporttiin ja lukea sen sisältö, koska se on ratkaisevan tärkeä viraston talousarvion asianmukaisen toteuttamisen ja asetuksen asianmukaisen täytäntöönpanon varmistamiseksi jatkossa; kehottaa viraston hallintoneuvostoa ja toimeenpanevaa johtoa arvioimaan huolellisesti uudelleen OLAFin loppuraportin sisältöä ja puuttumaan kaikkiin siinä esiin tuotuihin ongelmiin; kehottaa etenkin viraston toimeenpanevaa johtoa tarkastelemaan uudelleen johtopäätöksiä hallintoneuvoston tutkimista häiriötilanteista sen suhteen, miten niissä on noudatettu perusoikeuksia, kun otetaan huomioon tiedotusvälineissä julkaistut uutiset tietojen pimittämisestä hallintoneuvostolta, sekä johtopäätöksiä tietojen jakamisesta viraston sisällä ja viraston ja parlamentin välillä; kehottaa virastoa ja komissiota myöntämään mahdolliset rakenteelliset ongelmat, jotka liittyvät sekä viraston suoriin operaatoihin että valvontaan, puuttumaan niihin ja varmistamaan, etteivät vastaavat tilanteet enää toistu; kehottaa komissiota ja virastoa tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle siitä, miten ongelmiin aiotaan puuttua;

Tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus 08/2021

20. panee merkille, että virasto on raportoinut panneensa tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen 08/2021 suosituksen 5 täytäntöön (määräaika oli vuoden 2021 lopussa) mutta lykkäävänsä tiedonvaihtokehyksen ja Euroopan tilannekuvan parantamista koskevan suosituksen 1 täytäntöönpanon määräaikaa yli vuodella vuoden 2022 puolivälistä vuoden 2023 kolmanteen ja neljänteen neljännekseen; panee lisäksi merkille suositusten 2, 3 ja 4 käynnissä olevan / osittaisen täytäntöönpanon ja kannustaa virastoa noudattamaan niiden täytäntöönpanolle asetettua määräaikaa, joka on vuoden 2022 loppu;

Avoimuus

21. palauttaa mieliin Euroopan oikeusasiamiehen perusoikeusvelvoitteita koskevassa oma-aloitteisessa tutkimuksessaan antaman päätöksen; panee merkille oikeusasiamiehen päätelmän, jonka mukaan viraston olisi varmistettava ennakoivampi lähestymistapa avoimuuteen, muun muassa julkistamalla asiakirjoja, joita tarvitaan sen operaatioihin osallistuvien toimijoiden tehtävien ja vastuiden ymmärtämiseksi; toteaa, ettei virasto voi jakaa luonteeltaan taktisia tietoja, joita voitaisiin käyttää väärin ihmiskauppaan tai muuhun laittomaan toimintaan; kehottaa virastoa panemaan oikeusasiamiehen suositukset täytäntöön; ehdottaa, että virasto laatii ja panee täytäntöön uudet käytännesäännöt, joilla varmistetaan täysi avoimuus ja hyvä hallinto, ja että virasto tiedottaa vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tässä asiassa saavutetusta edistyksestä;

22. panee merkille erityissääntöjen hyväksymisen perusoikeusvastaavan riippumattomuuden takaamiseksi sekä perusoikeusstrategian ja -toimintasuunnitelman laatimisen;

23. panee merkille, että virasto ja jäsenvaltiot ovat yhteisesti vastuussa perusoikeusvelvoitteiden täyttämisestä; kehottaa virastoa ja jäsenvaltioita kehittämään edelleen yhteistyörakenteita, tietojenvaihtoa ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa;

24. panee merkille viraston hallintoneuvoston 27. heinäkuuta 2022 pidetyn ylimääräisen kokouksen tulokset; panee tyytyväisenä merkille hallintoneuvoston toteuttamat myönteiset toimet viraston sisäisen hallintorakenteen toiminnan parantamiseksi ja Frontexin päivitetyn ulkoisen viestintästrategian; yhtyy hallintoneuvoston huoleen väkivallan lisääntymisestä ulkorajoilla; odottaa viraston panevan täytäntöön perusoikeusvastaavan suositukset, jotka esitetään hänen vuoden 2021 vuosikertomuksessaan;

Tietosuoja

25. panee syvästi huolestuneena merkille tiedotusvälineissä heinäkuussa 2022 julkaistut uutiset, joiden mukaan virasto laajensi PeDRA-ohjelman puitteissa edelleen yksityisyyttä loukkaavaa tiedonkeruuta maahanmuuttajilta; on huolissaan myös tiedoista, joiden mukaan tietosuojavastaava varoitti toistuvasti, että tätä tiedonkeruun laajentamista ei voida saavuttaa rikkomatta unionin lainsäädäntöä, ja suositteli Euroopan tietosuojavaltuutetun kuulemista; ilmaisee lisäksi huolensa raporteista, joiden mukaan virasto jätti alun perin nämä neuvot huomiotta ja jatkoi tiedonkeruun laajentamista; panee viraston toimittamien tietojen pohjalta tyytyväisenä merkille, että saatuaan tietosuojavaltuutetun lausunnot tietojenkäsittelyä koskevista säännöistä virasto on ryhtynyt muuttamaan hallintoneuvoston päätösten sanamuotoa viraston tietosuojavastaavan kanssa varmistaakseen, että unionin tietosuojasääntöjä noudatetaan kaikilta osin, ja todennut, että uusissa säännöissä noudatettaisiin tarkasti tietosuojavaltuutetun huomautuksia; pyytää virastoa raportoimaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tämän asian nykytilanteesta ja pitämään vastuuvapauden myöntävän viranomaisen ajan tasalla tulevista toimista tämän ohjelman edistämiseksi;

Häirintätapaukset

26. muistuttaa viraston raportoineen, että vuonna 2020 sille ilmoitettiin 17 väitetystä seksuaalisesta häirintätapauksesta; panee merkille viraston vuotta 2020 koskevan ensimmäisen vastuuvapausmietinnön jatkotoimista, että näistä 17 tapauksesta kahdessa käynnistettiin epäviralliset menettelyt viraston häirintäyhdyshenkilöiden menettelyitä koskevan oppaan mukaisesti; pitää valitettavana, että loput 15 tapausta päätettiin ilman jatkotoimia; korostaa, että erityistä huomiota olisi kiinnitettävä seksuaalisen häirinnän tunnistamiseen, siitä ilmoittamiseen ja sen torjuntaan, etenkin kun väärinkäytösten paljastajien ilmoituksiin on sisältynyt väitteitä tällaisista tapauksista; panee tyytyväisenä merkille väliaikaisen pääjohtajan talousarvion valvontavaliokunnan kokouksessa antamat lausunnot, että virasto on edelleen valppaana tällä alalla ja että lisätoimenpiteitä on toteutettu sen varmistamiseksi, että kaikki tapaukset käsitellään asianmukaisesti; panee tyytyväisenä merkille, että väliaikainen pääjohtaja on ilmoittanut sitoutuneensa olemaan valppaana ja toteuttamaan lisätoimenpiteitä tällä alalla; ilmaisee järkytyksensä ja syvän huolensa henkilöstön jäsenen itsemurhatapauksesta, joka liittyy väitettyyn seksuaaliseen häirintään ja joka mainittiin viraston virkamiesten ja talousarvion valvontavaliokunnan Puolaan heinäkuussa 2022 tekemälle matkalle osallistuneiden jäsenten välisissä keskusteluissa, ja pitää myönteisenä sitä, että uusi toimeenpaneva johto on käynnistänyt uudelleen tämän tapauksen käsittelyn; kehottaa pääjohtajaa teettämään kattavan ja yksityiskohtaisen tutkimuksen tästä erityisen vakavasta ja huolestuttavasta tapauksesta, tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tämän tutkimuksen tuloksista ja tekemään täysimääräistä yhteistyötä rikostutkintaviranomaisten kanssa tässä prosessissa; kehottaa pääjohtajaa teettämään perusteellisen tutkimuksen nykyisten seksuaalisen häirinnän vastaisten menettelyjen täytäntöönpanosta, tekemään kattavaa yhteistyötä kaikkien asiaan liittyvien viranomaisten kanssa, raportoimaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle havainnoista ja esittämään yksityiskohtaisen toimintasuunnitelman, joka sisältää toimenpiteitä, joilla varmistetaan seksuaalisen häirinnän nollatoleranssi viraston hallinnollisissa ja operatiivisissa toimissa; pyytää virastoa tekemään prosessissa täysimääräistä yhteistyötä kaikkien asiaan liittyvien viranomaisten kanssa ja tiedottamaan tuloksista vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle;

27. antaa tunnustusta viraston henkilöstölle, sillä se on ollut hyvin vaikeassa tilanteessa ja sillä on ollut haasteita, joita väliaikainen pääjohtaja käsitteli kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan kokouksessa 30. toukokuuta 2022; kiinnittää erityistä huomiota entisen perusoikeusvastaavan kohteluun, sillä viraston entinen johto on haitannut vuosien ajan hänen työtään, kuten tiedotusvälineissä on kerrottu; kehottaa viraston

toimeenpanevaa johtoa ja hallintoneuvostoa jatkamaan pyrkimyksiään tehdä virastosta turvallinen työpaikka, joka kannustaa ihmisiä kertomaan mahdollisista epäkohdista; pitää rohkaisevina lausuntoja, joiden mukaan monet henkilöstön jäsenet ilmoittivat esimiehilleen havaitsemistaan rikkomuksista, ja kehottaa virastoa varmistamaan, että kaikki viestit ammatillisista väärinkäytöksistä otetaan vakavasti ja niiden johdosta toteutetaan asianmukaisia jatkotoimia: pitää tarpeellisena järjestää sosiaalista häirintää koskevaa pakollista koulutusta johdolle ja koko henkilöstölle;

28. viittaa vastuuvapauden myöntämistä koskevaan päätökseen liittyvien muiden, luonteeltaan yleisten huomautusten osalta erillisvirastojen toiminnan tuloksellisuudesta, varainhoidosta ja sen valvonnasta 4. toukokuuta 2022 antamaansa päätöslauselmaan ([3]).

([3]) EUVL L 258, 5.10.2022, s. 425.